

ב א ב מי פ"ד מהל  
מחוקרי כפרה הל' ז:

**תוספות יענים**

מה לי חומרה רבה מה  
לי חומרה וכו'. וכו'. חיסה  
העבירות הפסוק מלמעלה  
לעיל (דף ג:) אמרין  
דמי לאו קרא אמרין  
מכבד לא דמי וכו'. והיא  
משמע חיפכה. ועיקר  
למ"כ מה קאמר לעיל היא  
אשכחיה דמי דאשתריך  
(א) אלא למיפנה וסקיל ועיר  
עליה אלא אשתריך לינה  
מאלטשטריך עליה דמי לאו  
לעיל (א) דמי דמי לי  
חומרה רבה מה לי חומרה  
ויחיל. והי לא קשה כ"כ  
דמי פתח משא ומתן מינו  
אם למי דמי דמי דמי  
משיקרא. אכן דומה הוא  
דמי משמע שהקבירה  
ומעלה וכו'. הדר קושין  
ליבתי. ונראה דמי דמי  
ממי דמי דמי דמי דמי  
לדמי עליה להימירא וליך  
מיה בעלמא דמי לימי  
קולטו מי אמר [מ"ל] לא  
פליגי מי אמר [מ"ל] לא  
למימירא וכו'. נאמר ע"כ  
עליה לאשכחיה דמי עליה  
להימירא אמאי אשתריך  
עליה תיפוק לי מלח תבערו  
דמי עליה בעלמא דמי  
אלא דמי דמי דמי עליה  
ש"מ לאשכחיה הוה. וא"מ  
אוימא חיפכה דודאי עליה  
דמי עליה וכו' מעליה דמי  
כמי דמי דמי לא תבערו  
למימירא לא אשתריך  
לא תבערו דמי אין לנו  
למימירא ולא תבערו לא  
ב"מ מחמת אשה ומתאם  
כתב אשון בה דמי חיסור  
אלא תבערו דמי אמרין  
עליה לאשכחיה דמי עליה  
להימירא ולא אשתריך דמי  
עליה מלח תבערו דמי  
הא בעלמא דמי דודאי כל  
דמי ש"ס ב"כ דמי נאמר  
למייק מיכ"ש דמי דמי.

א' (א) הלא אשתריך למחמה  
עליה דמי לאו עליה כו'.

ומה עבודה שהיא חמורה ודוחה שבת רציחה דוחה אותה. הקשה  
הר"ר יעקב דאורליי"ש ימלא דיו מה רציחה אינו דוחה עבודה  
אלא בשב ואל מעשה שבת נמי לא תדחה אלא בשב ואל מעשה וי"ל  
דאמיא כרבי טרפון דלמור (ב"ק כה). היא לא מייפרך ק"ו לא אמרינן  
דיו והא דלמור ליה ריה לבי לקיט לרי

ויחן וכו' צ"ל חסד דיני ממונות (פנהדרין)  
דף (לה). ותהא קבורת מת מלוה דוחה  
שבת מקל וחומר לא משום דכבר  
כר"ט אלא (א) לא מסיק אלעמיה  
כי היכי דלא מסיק אלעמיה הש"ס  
צ"ל מי שמתו (ברכות דף טו ו) וצ"ל  
יוחן דלא מחדר ליה ליש משום  
דמהדר ליה שפיר טפי רציחה תוכיח  
דאפילו לרבי טרפון ליכא ק"ו ועוד  
נראה לומר דהכא דיינין הכי ומה  
עבודה דקילא דמיא שבת רציחה  
וקבורת מת מלוה דחמירא לא כל שכן  
וצמה הם חמורים לעבודה דלמית  
מפניהם צ"ל כ"כ הרגל (ב"ק דף כה).  
(א) דלמור רבין לר"ט דיו ולא דיינין  
ומה שן ורגל דקילי חייבים צרות  
הניזק נזק שלם קין לא כ"ש משום  
דמי נעביד קל וחומר הכי איכא  
למפרך טובא דאיכא בשן ורגל וליכא  
צקין כגון יש הגאה להוין:

**שנאמר** מעם מובחי. ואפי' אם  
אין שם כהן אחר ראו

לעבודה שהעבודה נחית וא"ת  
ודלמא התם לאו משום דרציחה  
דמיא עבודה אלא משום דגברא הוא  
דלא חוי כדאמרין (בבב"ק דף זכ). כהן  
שרג נפש לא ישא את כפיו שנאמר  
ידיכם דמים מלאו וכו' עבודה וי"ל  
דע"כ חוי דאין מחלל עבודה דמעם  
מוזחי ולא מעל מוזחי ולא ישא את  
כפיו חומרה בעלמא הוא ועוד דוקא  
לא ישא את כפיו לפי (א) שהרגו צירו  
ואין קטיגור נעשה סניגור וכדמכ"כ  
זהוהא קרא וצפרישכס כפיכס"ו.  
**תלמוד יבמות א"ב תבערו.** וא"ת  
אמאי לא אשתריך צפק  
אחד דיני ממונות (פנהדרין דף נו).  
מוזחי המיוחד לי למייק דרציחה דוחה  
אפילו קרבן צבור תיפוק ליה  
מדאשתריך לא תבערו לאפוקי מק"ו  
ש"מ דרציחה דוחה אפי' קרבן צבור  
דמי שבת דמי קרבן יחיד א"כ ליכא  
קל וחומר וי"ל דמי לאו דכמי מוזחי  
לא הוה מוקמינן קרא מוסבא  
צקרבן צבור (א) דכדי לדרוש לא תבערו  
לאפוקי מק"ו אלא הוה מוקמינן קרא  
צקרבן יחיד ולא תבערו הוה דרשינן  
ע"כ לשום דרשא אחרימי' (א"ג השתא  
דכתב לא תבערו הוה מוקמינן קרא  
צקרבן יחיד מק"ו דלמי דאמר צ"ל  
אחד דיני ממונות (שם דף נה). השתא  
דאמרתי אין רציחה דוחה שבת אין  
רציחה דוחה עבודה מק"ו ומה שבת  
שנחית מפני עבודה אין רציחה  
דוחה אותה כו'. ר"פ שיצא אשם

לרציחה דוחה אוסה. ש"ס היה רוצח כהן ורוצה לעבוד עבודה צ"ד  
שולחם ומביאין אותו למות אלא אי"כ היה על (א) גגו של מזבח ועבודה  
צ"ד: **שנאמר מעם מוזחי תקחנו נמוס.** ולא מעל מוזחי: ומאי או  
**אינו דקאמר.** הואיל ומקל וחומר אתאי דדמיא היכי מנינו למימר או  
אינו אלא אפי' מימת צ"ל לא דמיא:

**קבורת מת מלוה.** דמיא עבודה  
מולאחומי' צ"ק דמגילה (דף ג.) ואינו  
דוחה את השבת חף אני אביא  
לרציחה דלף על פי שדוחה עבודה  
לא תדחה שבת. והאי דהדר אמר או  
אינו אלא אפילו בשבת הכי הדר  
ואמר קבורת מת מלוה גופה תדחה  
שבת כו'. ומאי דמליק אדעמיה  
**למימר מעיקרא.** דמיא דאשתריך  
ליה קרא משום דמי לא כתביה ה"א  
אפי' עשה ודמי לא תעשה: מאי או  
אינו הכי מני למימר או אינו דלא  
דמי צמאי תימי כו' דלא תדחה:  
**אימר דאמרין כו'.** היינו דהדר  
ואמר או אינו אלא אפי' מימת צ"ד  
לא תמי לאו דשבת שהרי יש צו  
כרת: הדר אמר אטו עשה דמי וכו'.  
היינו דהדר ואמר או אינו אלא אפילו  
שבת: לאו לא עשה חומר מיניה.  
שהרי לוקין עליו: אלא סלקא דעתך.

לעיל קאי דאוקיימנא דהא דאשתריך  
לא תבערו משום דמי לא כתב רחמנא  
הוה מיימינן צ"ק ואלו משום דלמי  
עשה ודמי ל"ת דכרת ועליה"ל למי לי  
אלא קד"א כו'. שיהיה צ"ל כי כל  
אשר עשה מכל המועדות האלה  
ונכרתים כלל בכל העריות כרת: ויא  
מן הכלל ללמד. ש"ס אין ליה  
צנים תמיים: צ"ל כל הקדשים  
היו. שכתב כלל כרת צ"ל כל  
איש אשר יקרב מכל זרעכם אל  
הקדשים אשר יקדישו וגו' (א) ומה  
יא"ל. צפוק זה ש"י: יא"ל קדשי  
צדק הנימ. ש"ס אכלן צטומאם הגוף  
פטור: למי יא"ל. יבמה יבא  
עליה"ל: מי דמי הסס כלל צאיסור וכו'.  
איכא למימני למי יא"ל: הכא פרט  
בהיסור וכלל צאיסור. ולא להך דרשא  
דמי דהא דכר הדש יא"ל לידון:  
אלא להך דרשא דכר שהיה צ"ל  
ויא"ל לידון דכר הדש: אי אהם יוכל  
להחזירו. ולהשוותו לכללו ולא להשוות  
כללו לו: עד שיהיונו לו הכסוב.  
הלא דללא עליה נמי לא חמי לן  
שאר עריות לייבום: ושטת אס הכנס.  
צאשם מנורע כמי: כי חטאת האשם  
הוא. כדון חטאת כן דין אשם זה:  
ש"ס א"ל חטאת. דהא אשם זה אס  
לשחטוה צ"פון הלא כבר נאמר צו  
שטת את האשם הכנס במקום אשר ישחט  
את חטאתו ואס למתן דמים ואכילתו  
היה הוא ככל אשמות צ"ל זאת תורת  
האשם צ"ל את הארץ: לפי שיא"ל אשם  
מנורע. מכלל שאר אשמות: לידון  
צדכר הדש. שאינו בשאר אשמות  
צ"פון יד וצ"כון רגל והאילו ויא  
מכללו יוכל לא יהא טעון מתן דמים ואימורים לגבי מוזב

ומה עבודה שהיא חמורה ודוחה שבת רציחה דוחה אותה. הקשה  
הר"ר יעקב דאורליי"ש ימלא דיו מה רציחה אינו דוחה עבודה  
אלא בשב ואל מעשה שבת נמי לא תדחה אלא בשב ואל מעשה וי"ל  
דאמיא כרבי טרפון דלמור (ב"ק כה). היא לא מייפרך ק"ו לא אמרינן  
דיו והא דלמור ליה ריה לבי לקיט לרי

ויחן וכו' צ"ל חסד דיני ממונות (פנהדרין)  
דף (לה). ותהא קבורת מת מלוה דוחה  
שבת מקל וחומר לא משום דכבר  
כר"ט אלא (א) לא מסיק אלעמיה  
כי היכי דלא מסיק אלעמיה הש"ס  
צ"ל מי שמתו (ברכות דף טו ו) וצ"ל  
יוחן דלא מחדר ליה ליש משום  
דמהדר ליה שפיר טפי רציחה תוכיח  
דאפילו לרבי טרפון ליכא ק"ו ועוד  
נראה לומר דהכא דיינין הכי ומה  
עבודה דקילא דמיא שבת רציחה  
וקבורת מת מלוה דחמירא לא כל שכן  
וצמה הם חמורים לעבודה דלמית  
מפניהם צ"ל כ"כ הרגל (ב"ק דף כה).  
(א) דלמור רבין לר"ט דיו ולא דיינין  
ומה שן ורגל דקילי חייבים צרות  
הניזק נזק שלם קין לא כ"ש משום  
דמי נעביד קל וחומר הכי איכא  
למפרך טובא דאיכא בשן ורגל וליכא  
צקין כגון יש הגאה להוין:

**שנאמר** מעם מובחי. ואפי' אם  
אין שם כהן אחר ראו

לעבודה שהעבודה נחית וא"ת  
ודלמא התם לאו משום דרציחה  
דמיא עבודה אלא משום דגברא הוא  
דלא חוי כדאמרין (בבב"ק דף זכ). כהן  
שרג נפש לא ישא את כפיו שנאמר  
ידיכם דמים מלאו וכו' עבודה וי"ל  
דע"כ חוי דאין מחלל עבודה דמעם  
מוזחי ולא מעל מוזחי ולא ישא את  
כפיו חומרה בעלמא הוא ועוד דוקא  
לא ישא את כפיו לפי (א) שהרגו צירו  
ואין קטיגור נעשה סניגור וכדמכ"כ  
זהוהא קרא וצפרישכס כפיכס"ו.  
**תלמוד יבמות א"ב תבערו.** וא"ת  
אמאי לא אשתריך צפק  
אחד דיני ממונות (פנהדרין דף נו).  
מוזחי המיוחד לי למייק דרציחה דוחה  
אפילו קרבן צבור תיפוק ליה  
מדאשתריך לא תבערו לאפוקי מק"ו  
ש"מ דרציחה דוחה אפי' קרבן צבור  
דמי שבת דמי קרבן יחיד א"כ ליכא  
קל וחומר וי"ל דמי לאו דכמי מוזחי  
לא הוה מוקמינן קרא מוסבא  
צקרבן צבור (א) דכדי לדרוש לא תבערו  
לאפוקי מק"ו אלא הוה מוקמינן קרא  
צקרבן יחיד ולא תבערו הוה דרשינן  
ע"כ לשום דרשא אחרימי' (א"ג השתא  
דכתב לא תבערו הוה מוקמינן קרא  
צקרבן יחיד מק"ו דלמי דאמר צ"ל  
אחד דיני ממונות (שם דף נה). השתא  
דאמרתי אין רציחה דוחה שבת אין  
רציחה דוחה עבודה מק"ו ומה שבת  
שנחית מפני עבודה אין רציחה  
דוחה אותה כו'. ר"פ שיצא אשם

מנורע ע"כ לשום דרשא אחרימי' (א"ג השתא  
דכתב לא תבערו הוה מוקמינן קרא  
צקרבן יחיד מק"ו דלמי דאמר צ"ל  
אחד דיני ממונות (שם דף נה). השתא  
דאמרתי אין רציחה דוחה שבת אין  
רציחה דוחה עבודה מק"ו ומה שבת  
שנחית מפני עבודה אין רציחה  
דוחה אותה כו'. ר"פ שיצא אשם

(א) (מכילתא ז: ג:) (ב) זמיה  
מ"ט. א ויניקרא כלל,  
(ד) ויניקרא י"א. (ה) ויניקרא  
(ו) ויניקרא כ"ג. (ז) ויניקרא  
(ח) ויניקרא ו' (ט) ויניקרא  
(י) ויניקרא ז' (י"א) ויניקרא  
שהרגו (י"ב) ויניקרא ט'  
פנהדרין לה: (א) ז"ל א"ה

**תורה אור השלם**

- ובי יד איש על רעהו  
לקרבו בקרבה מעם  
מקובלי תפוחו למות:  
שמות כא יד
- לאבו ולאמו לאתון  
ולאחורו לא ישקאו אלו  
במותם כי נזר אלהיו על  
ראשו: במדבר ו ז
- לא תבערו אש בכל  
משבתים ביום השבת:  
שמות לה ג
- וישמתם את השבת  
כי קודש הוא לכם  
מתקליה מות ימות כי  
כל העשה בה מלאכה  
ונכרתה תהפש יהוה  
מקרב עמיה: שמות לה ג
- והנפש אשר תאכל  
בשר מזבח השלמים  
אשר לו? ושמאתו עליו  
ונכרתה תהפש יהוה  
מעמיה: ויקרא ז ב
- והשטת את הכפיש  
במקום אשר ישחט את  
החטאת ואת העולה  
במקום הקודש יהי  
בחטאת האשם הוא  
לכתון קדש קדשים  
יהוה: ויקרא יב יד

**גליון הש"ס**

גמ' לאו ל"ת חומר מיניה.  
עין רמזין פ"ט ט"ז  
צפוק זכר את יוס  
השבת: תוס' ד"ה לפי יו  
ד"ב"ה היה יוצא לידון  
דבר החי' עין משנת  
רש"ס ח"א סימן לג:

**הגהות הב"ח**

(א) גמ' אטו עשה דרדח  
את: (ב) שם צ"ל כל  
הקדשים הי: (ג) שם  
הכא נמי ד"ה אשם את  
ככלל: (ד) רש"י יו  
רציחה וכו' היה על גבי  
מוחם ובענה צידו שנאמר  
כל"ל והי"ד: (ה) תוס'  
ד"ה ומה וכו' כרי טרפון  
אלא דלא מסיק: (ו) ד"ה  
תלמוד וכו' צקרבן צבור  
כדי כ"ל ואת ד' מתקן:

**מוסף רש"י**

והלא שלמים בכלל כל  
הקדשים היו. אמר  
אליהם לדומוסיס כל איש  
אשר יקרב מכל זרעכם אל  
הקדשים (ויקרא כב) והוא  
יקרב ליכא למימר דנגייה  
היא נמת. דנגייה ליכא  
נעילת נשמה. כדגמון  
נמש' ממת (י"ג) מתכל  
קדש לא תגע. והיינו אפילו  
ולא נגייה. והאי יקרב וכו'  
מפרש נמש' מעילה (י'  
דמינו נגייה אלא דכר  
המוכשר ליקרב. דאמרין  
הם א"ר אלעזר וכו' יש  
עונש שיקרב חייב. אס יש  
למה נאמר אשר יקרב לומר  
ש"ס חייבין עליו עד  
שיכשר ליקרב. כלומר אינו  
חייב על אפילו משום  
טומאה עד שיכשר ליקרב